

Høringsuttalelser – forslag til regional planstrategi Akershus 2024-2028

Interesseorganisasjoner - kultur og frivillighet

- Akershus musikkråd
- Fri Oslo og Viken
- Frivillighet Norge
- Akershus teaterråd
- Kirkens Bymisjon
- Kulturvernforbundet
- Viken idrettskrets

AKERSHUS FYLKESKOMMUNE*post@afk.no*

Kjeller, 18.06.2024

HØRINGSINNSPILL REGIONAL PLANSTRATEGI AKESHUS FYLKESKOMMUNE 2024-2028

Akershus musikkråd takker for anledningen til å komme med høringsinnspill til regional planstrategi for 2024.2028 og har følgende kommentarer:

GENERELT

Planstrategien inneholder mange gode momenter, og har en klar og grei oppbygning. Vi ønsker spesielt å fokusere på punkter som berører FRIVILLIGHETEN og som både bidrar til rammebetingelsene for frivilligheten og som kan bidra til at frivilligheten får en sterkere rolle i utviklingen av Akershus-samfunnet. I dette er fylkeskommunens roller som **samfunnsutvikler** og **tilrettelegger** spesielt viktige.

Vi vil også komme med høringsinnspill til de tre regionale planene, spesielt planene om livskvalitet og kompetanse.

INNSPILL**Kapittel 1 Innledning, 2 avsnitt, 1 linje:**

VI FORESLÅR KONKRET å legge til «og tilrettelegger» etter «samfunnsutvikler» slik:

... viktig rolle som samfunnsutvikler og tilrettelegger, og skal

Vi mener at fylkeskommunens rolle som tilrettelegger er så viktig at den bør tas med allerede her i *innledningen, sammen med tilrettelegger-rollen*

Kapittel 3 Hvordan jobbe for å nå målene

Vi ser dette som et meget viktig strategisk kapittel, og er fornøyd med det sterke fokus på «Forpliktende samarbeid» for å nå målene. Forpliktende samarbeid handler også om at fylkeskommunen må tilrettelegge for dette samarbeidet, herunder bidra til at frivilligheten kan bidra inn i samfunnsutviklingen på en konstruktiv måte. I dette arbeidet er de **frivillige regionale paraplyorganisasjonene** i en særstilling, som representanter for frivilligheten i sin sektor, det være seg idrett, musikk, teater eller barn og unge. Kapasitetsbygging handler også om å bidra til å bygge kapasitet i samarbeidsorganisasjonene, blant annet i de **frivillige regionale paraplyorganisasjonene**.

Ved siden av kapasitetsbygging vil kompetansebygging være et strategisk element. Vi ber om at dere vurdere å ta inn begrepet «kompetansebygging» som en del av «Forskning og innovasjon» (eventuelt

som eget punkt). Kompetansebygging omfatter slik vi ser det både internt i fylkeskommunen og hos sentrale samarbeidspartnere. (se også vår kommentar til kapittel 5 om regional plan for kompetanse)

Kapittel 4 Langsiktige utviklingsmål

Vi er fornøyde med dette avsnittet og de 5 hovedavsnittene fanger etter vår mening godt opp målene for samfunnsutviklingen.

Vi savner likevel et noe sterkere fokus på «sivilsamfunnet», og tiden etter skole/arbeidstid. Et godt liv innebærer også at vi trives etter skole/arbeidstid, dette omfattes i stor grad av begrepet «sivilsamfunn». Dette inngår som en naturlig del av «God livskvalitet», men også de øvrige punktene bør ha dette perspektivet langt framme.

VI FORESLÅR KONKRET at det i avsnittet om «Omstilling og tillit» settes inn en presisering i 4. linje: Både næringsliv, offentlig sektor og det frivillige sivilsamfunnet har god evne til å .....

Kapittel 5 Viktige regionale utviklingstrekk

Livskvalitet, velferd og like muligheter

I dette avsnitte savner vi et sterkere fokus på livet etter skole/arbeidstid. Skole/arbeid er viktig for god livskvalitet, men også tiden etter skole/arbeid er svært viktig for en persons livskvalitet. Dette bør absolutt tas inn på linje med skole/arbeidstid. Det er ikke bare «Å få innbyggene gjennom en skolegang og inn i arbeidslivet» som er nøkkelen (i entall) for å hindre utenforskap. Det lokale organisasjonslivet, fritidstilbud, å høre til i et godt lokalt fellesskap, en inkluderende lokal forening er en annen og også viktig nøkkel. De siste årene er dette blitt stadig viktige og har fått et større og større fokus. Utenforskap i frivilligheten er for mange en utfordring, samtidig som det å høre til og å delta på fritidsaktiviteter (både for barn, unge og voksne) utgjør en viktig del av livet.

VI FORESLÅR KONKRET at det tas inne et kort avsnitt mellom eksisterende avsnitt 2 og 3 om betydningen av et rikt lokalt organisasjonsliv og fritidstilbud (både i organisasjonenes og det offentlige regi). Samtidig bør ordet «nøkkelen» erstattes med f.eks. «en viktig/sentral nøkkel, evt «spesielt viktig nøkkel».

VI FORESLÅR for eksempel noe som dette:

Tiden etter skole- og arbeidstid er viktig for god livskvalitet. Gode fritidstilbud og et bredt og inkluderende spekter av lokale aktiviteter bidrar til inkludering, reduserer utenforskap og skaper gode lokalsamfunn. De frivillige organisasjonene er spesielt viktige og tilbyr både aktiviteter, opplevelser og tilhørighet til lokalmiljøet. Samtidig er det nødvendig å sikre at alle får tilbud om og kan delta i slike aktiviteter, dette kan gjøres gjennom et systematisk og langsiktig samarbeid mellom organisasjonene og det offentlige.

VI FORESLÅR også en tilføyning på slutten av avsnitt 4:

Frivillige lag og organisasjoner kan også spille en viktig rolle for å redusere ensomhet og bidra til inkludering og bedre psykisk helse for alle, spesielt for barn og unge.

Delmål for livskvalitet .....

Vi vil særlig rette oppmerksomheten på delmål 1B, og understreke viktigheten av både deltakelse og opplevelse. Det er nettopp denne tosidigheten av opplevelse og deltakelse som gjør kultur, idrett og frivillighet så utrolig viktig – og det er nødvendig å ha et perspektiv på at ALLE skal få mulighet til å delta – og oppleve. Vi kommer mer tilbake til dette i kommentarene til planen for livskvalitet.

Bærekraftig og rettferdig økonomisk system

Delmål for Bærekraftig og rettferdig økonomisk system

Delmål 2E omfatter både «fellesskapet på skole, arbeidsliv og i samfunnet som helhet.» - da bør også delmål 2F avspeile dette, og ha med «samfunnet som helhet». Livslang læring stopper ikke med arbeidslivet. Livslang læring skjer også i sivilsamfunnet, i de frivillige organisasjonene, ikke minst i studieforbundenes voksenopplæring. Livslang læring handler om BÅDE arbeidsliv og samfunnsliv. Ikke minst e det jo også en del mennesker om ikke er i arbeidslivet og som kanskje i enda større grad trenger livslang læring.

VI FORESLÅR KONKRET å omformulere delmål 2F til å omfatte både arbeidsliv og samfunnsliv.

Helhetlig by- og stedsutvikling

«Helhetlig by- og stedsutvikling må tilrettelegge for at barn, unge, voksne og eldre kan leve gode liv sammen.» Dette er meget godt formulert.

«Akershus er sammen med Oslo Norges største bo- og arbeidsmarked.» Dette er sant, men det er også landets største fritids- og frivillighetsmarked. På mange felt er Oslo og Akershus et felles fritidsmarked, og for mange lag og organisasjoner også et felles organisasjonsmarked. Dette har ikke vært så fokusert tidligere, men med dagens gode kollektivtilbud «pendler» også mange i sin organisasjonstilhørighet. Mange lag og foreninger har medlemmer fra både Akershus og Oslo, aktiviteter og tilbud går ofte sømløst over fylkesgrensen, kanskje spesielt for smale aktivitetstyper og aktiviteter med høyere kvalitetsambisjoner. Dette skaper utfordringer for lagene og aktivitetene, og det kan være hensiktsmessig å ha et spesielt fokus på at det ikke bare er bo- og arbeidsmarkedet som er felles, men også fritids- og organisasjonslivet som i stor grad henger sammen.

Vi ønsker at begrepet «sosial bærekraft» trekkes inn i dette avsnittet. Bærekraft handler ikke bare om natur og miljø, men også i høy grad om sosiale nettverk, sosial utjevning, sosial tilhørighet og det å leve sammen.

VI FORESLÅR primært å ta inn et kort avsnitt om sosial bærekraft og betydningen av et yrende lokalt foreningsliv for by- og stedsutviklingen. Det lokale foreningslivet er under press ikke minst på grunn av stadig større krav til tillitsvalgte og styremedlemmer. Samtidig er enhver forening avhengig av et velfungerende styre, ellers forsvinner medlemmene og foreningen må legges ned. Dette er en sammensatt problemstilling, der bl.a. forenklete rutiner for organisasjonsdrift er en av nøklene. Fylkeskommunen bør bidra til at det lokale foreningslivet fortsatt er sterkt, yrende, variert og inkluderende – og ta inn dette som en del av en helhetlig by- og stedsutvikling. Dette bør beskrives i et kort avsnitt etter gjeldende avsnitt 4, eventuelt supplere det 4 .avsnitt med disse dimensjonene.

VI FORESLÅR KONKRET å ta inn ordet «foreningsliv» i delmål 5D:

«kulturminner, foreningsliv, frivillighet og næringsliv»

Det er forskjell på frivillighet og foreningsliv. Vi mener at foreningslivet trenger spesiell omsorg for å kunne fortsette å være en lokal sterk bærekraft. Andre, nyere typer frivillighet kan supplere foreningsfrivilligheten, men det er en fare for at foreningsfrivilligheten forvitrer dersom man ikke hegner om den og røkter foreningene. Tillitsvalgt-utfordringene blir stadig større, og for å ha en robust og levedyktig flora

av lokale foreninger bør man ha spesielt fokus på dette. Å sette inn ordet «foreningsliv» bidrar til dette fokuset og kan videre følges opp i konkrete tiltak.

Kapittel 5 regional planstrategi

Som vi kommenterte i innledningen mener vi det er viktig å understreke fylkeskommunens rolle som **tilrettelegger**.

Regional plan for kompetanse og verdiskaping i Oslo og Akershus

I dette kapitlet behandles arbeidslivets kompetansebehov (jfr tema-tabellen på side 23) – og utelukkende dette. Vi mener det er sterkt behov i denne planen å også ha fokus på **sivilsamfunnets og frivillighetens kompetansebehov**.

For at samfunnet skal fungere godt er det nødvendig med et helhetsperspektiv på kompetanse og kompetansebygging. Frivillige lag og foreninger, politiske partier og grupper, fritidsinteresser, kultur og idrett, natur- og miljøinteresser – det er en stor del av samfunnet utenfor arbeidslivet som i høyeste grad trenger kontinuerlig kompetansebygging. Studieforbundene voksenopplæring er en del av dette, men det er også behov for kompetansebygging langt ut over det studieforbundene kan make. For oss er dette et svært viktig punkt, og vi håper at fylkeskommunen også ser betydningen av det kompetansebehovet sivilsamfunnet har. For alle frivillige organisasjoner er det snakk om to typer kompetanse: Kompetanse i frivillighet og ledelse av frivillige lag og foreninger, styrearbeid, økonomi, planlegging etc på den ene siden – og lagets fag på den andre siden (korsang, korps, teater, håndball, miljøvern etc). Disse to områdene er separate, men henger også sammen – og det er nødvendig å ha fokus på begge områdene.

VI FORESLÅR KONKRET at tabellen på side 23, innsatsområde 1 suppleres med ett punkt: «Frivillighetens kompetansebehov» (evt sivilsamfunnets kompetansebehov).

Dette har mange ganger vært fremhevet fra de **frivillige regionale paraplyorganisasjonene**. Et kompetent korps av tillitsvalgte i alle lag og organisasjoner er en felles oppgave for frivilligheten, organisasjonene og det offentlige. Å ha et regionalt perspektiv på opplæring er hensiktsmessig, det regionale nivået har kompetanse som lokalsamfunnene trenger og ofte også et apparat for å formidle denne kompetansen. Men dette skjer ikke av seg selv, det er behov for kontinuerlig kompetansebygging og kompetanseformidling til alle deler av fylket – også til lag, foreninger organisasjoner og øvrige deler av sivilsamfunnet. **VI ANSER DET SPESIELT VIKTIG AT FYLKESKOMMUNENS PLANGRUNNLAG FANGER OPP DETTE BEHOVET.**

Svar på de spesielle spørsmålene i høringsbrevet

Er det utviklingstrekk eller tema som dere mener mangler, eller som burde vært mer vektlagt?

Ja, vi savner

- fokus på frivillighetens og organisasjonslivets kompetansebehov
- sterkere fokus på fylkeskommunens tilretteleggerrolle
- gjennomgående større fokus på å utnytte de mulighetene som de frivillige organisasjonene og det lokale foreningslivet har for befolkningen i Akershus

Er det utviklingstrekk eller tema dere mener er lite relevante, eller som burde vært vektlagt mindre?

Nei

Bidrar de tre regionale planarbeidene til en mer bærekraftig utvikling og til å svare ut planbehovet i regionen?

Ja, vi syns det. FOR mange planer og strategier er vanskeligere å føle opp, og de foreslåtte planene virker etter vår mening tilstrekkelige – forutsatt at de blir «passe» konkrete.

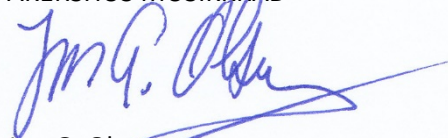
Hva ser dere at deres rolle og viktigste bidrag til å nå målene i regional planstrategi er?

Som *frivillige regionale paraplyorganisasjon* å bidra til å inkludere frivilligheten og det lokale foreningslivet i planstrategien – herunder bidra til kompetansebygging og kompetanseoverføring og å være frivillighetens representative demokratiske stemme overfor fylkeskommunen.

Begrepet “nærnatur” er benyttet i høringsforslaget. Vi vil gjerne ha kommunenes synspunkter på om dette oppfattes relevant.

Dette har vi ingen konkrete synspunkter på.

Med vennlig hilsen
AKERSHUS MUSIKKRÅD

Jon G. Olsen
daglig leder

Fra: tone@akershus-atr.no[tone@akershus-atr.no]
Sendt: 18.06.2024 11:23:35
Til: Postmottak Akershus fylkeskommune[post@afk.no]
Tittel: Høring regional planstrategi/2024/31963-1 fra Akershus Teaterråd

---

Høring regional planstrategi/2024/31963-1

EN GOD PLAN

Regional planstrategien for nye Akershus er utrolig bra. Den er tydelig, klar og velfundamentert. Kultur er godt representert i sosial bærekraft og er viktige lokale drivere i å være identitetsskapende i ny og gammel kultur, sosial nøkkel for inkludering, arena for ytring - det vil si stedsutvikler.

VÅR BEKYMRING LIGGER I VIDERE BRUK AV PLANEN

I 5 år har Akershus Teaterråd hatt bærekraftmålene med i sine strategiplaner. Vi har i mange år ligget under avdelingen for samfunnsutvikling (og ikke kulturavdelingen). Vår bekymring er at kulturområde i fylkeskommunen må ta inn over seg strategien noe bredere og mer aktivt i eget felt i kommende temaplaner. Det mener vi manglet i Viken.

FRIVILLIGHET OG KULTUR ER OVERORDNET GODT REPRESENTERT

For oss mangler ingen tema, og vi ser ingen feil vekting eller mangler i plandokumentet. Kulturfrivilligheten og Akershus Teaterråd er godt fornøyd med den nye planstrategien.

--

Mvh

Tone Runsjø
Daglig leder
90 66 66 80

Akershus Teaterråd

Oslo, 25.05.2024

Innspill til Akershus sin regionale planstrategi (2024-2028).

Takk for muligheten til å komme med innspill. Den regionale planstrategien utgjør grunnlaget for politikkkutformingene i Akershus, og er retningsgivende for prioritering, samordnet innsats og virkemiddelbruk fra ulike offentlige aktører.

Planstrategien inneholder mange viktige tema og satsningsområder for å bygge et raust og trygt samfunn for alle i fylket. Samtidig så ser vi at det i situasjons- og målbeskrivelsen ofte mangler en forståelse av hvordan personer med sammensatte identiteter ofte blir marginalisert som leder til sosialt utenforskap og blir møtt med barrierer for å kunne leve verdige og meningsfulle liv. Personer og grupper som er særlig marginaliserte i samfunnet, blant annet skeive, trenger ofte en særlig oppmerksomhet i slike planverk for å sikre at man utvikler målrettet politikk for å bedre våre levekår, rettighetssituasjon og livskvalitet.

Vi anbefaler derfor å inkludere informasjon om dette beskrivelsen og utviklingstrekkene slik at man bedre kan løse utfordringene man står ovenfor. Og foreslår å inkludere elementer fra følgende situasjonsbeskrivelse:

- Vi har en del studier om skeives [leveårsundersøkelser](#), så vel som holdningsundersøkelser, samt annen statistikk som sier noe om situasjonen for skeive i dag.
- Vi vet at skeive har dårligere levekår sammenlignet med majoritetsbefolkningen. Dette gjelder spesielt transpersoner, skeive med migrasjonshistorie, skeive med minoritets-bakgrunn, skeive med funksjonsnedsettelse.
- Samtidig viser nasjonale og internasjonale helse- og leveårsundersøkelser at lhbt-personer er overrepresentert når det gjelder mobbing, rus, psykisk uhelse og suicidalitet.
- I følge SSB er færre skeive i arbeid, økonomiske problemer er mer utbredt, og flere oppgir dårlige boforhold og dårlig helse (SSB, 2022). Særlig mange unge ikke-heterofile oppgir at de er arbeidsuføre. 12 prosent av 25-29-åringene oppgir at de er arbeidsuføre. Det er fire ganger så mye som blant heterofile.
- Transpersoner er en spesielt utsatt gruppe og rapporterer om helseutfordringer og mangelfullt helsetilbud (Langeland et al, 2023 og Folkhälsomyndigheten 2015).
- Holdningene til de av oss som er skeive blir stadig bedre. Folk er mindre negative nå enn for 10 år siden, men det finnes store regionale forskjeller i Norge og forskjell i

holdninger til ulike grupper. For eksempel rapporterte 1 av 5 negative holdninger til personer som bryter normer for kjønn.

- Skeive opplever mer trusler og hets enn befolkningen for øvrig. [Politiet rapporterer](#) om økning i anmeldt hatkriminalitet, og at hatkriminalitet mot skeive øker mest.

Dette er utviklingstrekk som også er relevant å vite, i tillegg til å formulere konkrete målsettinger om. Samtidig er det viktig å påpeke at FRI - og alle skeive organisasjoner - eksisterer og arbeider også i et debattklima der diskursen om skeives liv hardner til. Som bekreftet av en [Amnesty-rapport \(2023\)](#) ser vi en eksplosiv økning i netthets mot skeive og angrep "lgbt- og pride-ideologien", der noen grupper er særlig utsatt. Vi blir synlige og mer eksponert for det gjennom arbeidet vårt og det påvirker oss. I møte med en slik virkelighet trenger vi, som minoritetsorganisasjoner, at storsamfunnet og fylkeskommunen står sammen med oss og står opp for vår felles frihet og tar aktivt standpunkt for for alle menneskers rettigheter og fullverdige liv.

I flere rapporter pekes det på manglende kompetanse om kjønn og seksualitet blant ansatte i offentlig sektor. I levekårsundersøkelsen påpekes også sammenhengen mellom manglende kompetanse og "negative holdninger, ubevisst diskriminering og trakassering av skeive", og at dette "bryter med grunnprinsippet om offentlig likeverdige tjenester uavhengig av kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og seksuell orientering".

Likeverdig offentlige tjenester, der ansvarspersoner har tilstrekkelig verktøy til å ivareta alle de møter - være seg som lærer i skolen, i helsetjenestene, eller som ansatt i fylkeskommunens administrasjon - er et offentlig ansvar.

Vi foreslår dermed følgende endringer og tillegg til delmål under "livskvalitet, velferd og like muligheter":

Delmål for livskvalitet, velferd og like muligheter

1A: I Akershus har vi god helse og livskvalitet i befolkningen, uavhengig av **identitet og/eller** sosial bakgrunn.

NY: I Akershus jobber vi aktivt for å styrke vår kompetanse på sammensatt diskriminering for å kunne tilby likeverdige tjenester til alle.

NY: I Akershus har vi gode rammebetingelser og økonomiske støtteordninger for frivillige organisasjoner som skaper trygge møteplasser, tilpassede tilbud og sosiale arenaer.

I tillegg foreslår vi følgende tillegg og endringer til delmål for bærekraftig og rettferdig økonomisk system

NY: I Akershus tar vi samfunnssikkerhet og beredskap på alvor. Vi skal prioritere å sikre skeive møteplasser og arenaer ved behov.

Det er også verdt å nevne at et sentralt tiltak for å nå delmål 2E og 2F med flere, er en aktiv satsning på kompetanseheving på skeive livsløp og sammensatt diskriminering, og aktivt arbeid med ARP. Vi vil derfor foreslå et delmål som understreker fylkeskommunens satsning på dette

Når det kommer til målet om en helhetlig by- og stedsutvikling er det viktig å legge inn en særlig innsats for å sikre rettighetene og deltakelsene til minoriteter som kan være særlig marginalisert og være sosialt utestengt. Fylkeskommunen bør jobbe aktivt for å minske minoritetsstress og for at skeive skal føle seg inkludert i lokalsamfunnet. Derfor foreslår vi å legge til følgende delmål

NY: I Akershus støtter vi frivillig drevne tiltak som utvikler attraktive steder for flere å bo og styrker befolkningens tilhørighet, som for eksempel skeive kafeer, lokale Prider og skeiv kultur og idrett.

Det er verdt å nevne at å satse på frivilligheten, på inkluderende og trygge møteplasser for skeive og flere, også er et bidrag til et klima og miljø for fremtiden. Sosiale tilbud og kontakt med andre skeive reduserer ensomhet i tillegg til å begrense pendling til Oslo

Avslutningsvis vil vi understreke at alle de nevnte elementene er viktig å ha med seg inn i arbeidet med de kommende regionale planene, som regional plan for livskvalitet og deltakelse, regional plan for kompetanse og verdiskaping og regional plan for areal og mobilitet.

Beste hilsen,

Marianne Gulli
leder, FRI Oslo og Viken

13.06.2024

Akershus fylkeskommune

Høring: Regional planstrategi 2024/sak:2024/31963

Frivillighet Norge viser til Høringsbrev vedrørende *regional planstrategi 2024-2028*, og takker for muligheten til å spille inn til denne.

Om Frivillighet Norge

Frivillighet Norge er samarbeidsforumet for frivillige organisasjoner i Norge – og har per i dag litt over 370 medlemmer blant de nasjonale paraply- eller interesseorganisasjonene fra alle sektorer (barn og unge, beredskap, minoritet, kultur, idrett, helse og omsorg osv.). Våre medlemmer representerer ca. 50 000 lag og foreninger over hele Landet.

Vi er en kompetansebase når det gjelder frivillighet. Ved siden av å arbeide med lokal frivillighetspolitikk er vi også regjeringens innspillpartner i utviklingen av den statlige frivillighetspolitikken.

Vi viser også til [tidligere intensjonsavtale](#) med tidligere Viken fylkeskommune. Dersom det er ønskelig fra Akershus fylkeskommunes side er Frivillighet Norge positive til å videreføre eller fornye denne avtalen.

Frivillighet Norge bidro med omfattende innspill i utviklingen av [Vikens frivillighetsstrategi](#) som ble vedtatt i 2022. Dette var en av årsakene til at Frivillighet Norge var representert i prosjektstyret for *Plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd* - som sammen med 2 tilsvarende planverk skulle danne et grunnlag for det videre planarbeidet i Østfold, Buskerud og Akershus etter at Viken ble oppløst. Vi er derfor glade for å se at Akershus fylkeskommunen ser ut til å ha videreført prosjektstyrets *Plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd* i en ny *Regional plan for livskvalitet og deltakelse*.

Frivillig sektors betydning nasjonalt og for fylkeskommunen

Frivillighet er definert som en egen samfunnssektor ved siden av offentlig sektor og næringslivet. Frivillighet er derfor et eget politikkområde. I følge [Institutt for samfunnsforskning](#) er det registrert 9,2 millioner medlemskap i de frivillige organisasjonene i Norge. Mange av disse organisasjonene hører hjemme i Akershus fylkeskommune. Frivillig sektor utfyller offentlig og privat sektor, og spiller en viktig rolle på mange samfunnsområder. Et godt samarbeid med frivillig sektor er avgjørende for at vi som samfunn skal kunne nå bærekraftmålene. Frivillig sektor vil også være viktig for å møte [regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027](#) som ble lagt frem i juni 2023.

Vi viser også til [samarbeidsavtalen mellom KS og Frivillighet Norge](#) om samhandling og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor.

Vi vil særlig trekke frem følgende områder i fylkeskommunens arbeid med frivillige organisasjoner:

Levende lokalsamfunn

Fylkeskommunen har en viktig rolle som regional utviklingsaktør både knyttet til sine egne oppgaver, og i sitt arbeid ut mot kommunene. Det betyr at fylkeskommunen gjennom sine planer også skal bidra til å skape levende lokalsamfunn. En del av det handler om å legge til rette for frivilligheten, for eksempel ved å sørge for tilgang til bygg og arenaer, og involvere frivilligheten i utviklingen av disse for å dekke behov. Dette samsvarer med regjeringens anbefaling til fylkene: «Vurdering av sambruk, flerbruk og planlegging, oppgradering og utvikling av lokaler for frivillig aktivitet er en forutsetning for varierte møteplasser og tilbud lokalt.»

Det er også svært viktig at fylkeskommunen og kommunene har gode strategier og planer for å følge opp frivilligheten, som er tilpasset sitt lokalsamfunn. Et av tiltakene i samarbeidsavtalen mellom KS og Frivillighet Norge er at alle kommuner og fylkeskommuner bør ha en formel helhetlig frivillighetspolitikk. En helhetlig lokal frivillighetspolitikk må inneholde konkrete beskrivelser av hvordan man skal oppnå samarbeid mellom kommunen og hele bredden av frivilligheten.

Bedre levekår og folkehelse

Frivilligheten er en viktig folkehelseaktør, både knyttet til fysisk og psykisk helse. Som sektor bidrar frivilligheten til fremme helse, utjevner sosiale forskjeller, økt samfunnsdeltakelse og skaper gode sosiale og miljømessige forhold som blant annet knyttes til bolyst og livskvalitet. Å få flere barn og unge, eldre og andre målgrupper med i frivillig aktivitet er derfor et byggende folkehelseiltak i seg selv.

Fylkeskommunen har en viktig rolle i å legge til rette for frivilligheten, både når det gjelder gode rammevilkår for frivillig sektor, og gjennom å tilrettelegge for medvirkningsarenaer i folkehelsearbeidet. Folkehelseloven pålegger kommunen å legge til rette for samarbeid med frivillig sektor i planleggingen.

Samordning og samhandling i planleggingen

Frivilligheten er bred og mangfoldig. Folks frivillige engasjement skjer i alle typer organisasjoner, som tros- og livssynsorganisasjoner, interesseorganisasjoner, bolig- og lokalmiljø, sosiale organisasjoner og organisasjoner knyttet til natur- og miljøvern, helse, idrett, kultur, og friluftsliv. De frivillige organisasjonene er viktige stemmer i demokratiet og bør aktivt inkluderes i arbeidet knyttet til planstrategi og planer knyttet til frivillighet generelt og deres virkeområder spesielt.

Frivillighet Norge har følgende innspill til *Regional plan for livskvalitet og deltakelse*

For å styrke dialog og samhandling med frivillig sektor generelt og de regionale paraplyene spesielt ber vi om at

- *Temastrategien for frivillig sektor* fra Viken videreføres, alternativt videreutvikles, som en selvstendig temastrategi innenfor rammen av *Regional plan for livskvalitet og deltakelse* i Akershus fylkeskommune.
- Dersom fylkeskommunen ønsker å gjøre endringer i den eksisterende temaplanen må dette skje i dialog med de regionale frivillige paraplyorganisasjonene og andre relevante frivillige organisasjoner.

Akershus fylkeskommune er velkommen til å ta kontakt for utfyllende informasjon.

Vennlig hilsen

Bjørn Lindstad
Politisk seniorrådgiver i Frivillighet Norge

Att: Akershus fylkeskommune

Dato:
26.06.2024

Høringsinnspill: Regional planstrategi for Akershus 2024-2028

Vi i Kirkens Bymisjon ønsker å takke for muligheten til å gi våre synspunkter på regional planstrategi for Akershus 2024-2028.

Kirkens Bymisjon arbeider i byer over hele Norge. Vår visjon er at alle mennesker erfarer respekt, rettferdighet og omsorg. Vi jobber for bærekraftige byer og steder som gir rom for alle. I Akershus fylkeskommune er Kirkens Bymisjon til stede med gatenære tiltak og møtesteder i Lillestrøm, Jessheim og Lørenskog, i tillegg har vi tilbud til barn og unge i Bærum.

Kirkens Bymisjon bidrar spesielt til tre av bærekraftsmålene gjennom bredden i våre tiltak. Vi arbeider for et samfunn *uten fattigdom*, der alle har de ressursene de trenger for å ta del i samfunnet. Vi kjemper for et samfunn som *ivaretar likeverd* og at alle har lik tilgang til rettigheter. Og, ikke minst, at *samarbeid* styrker mulighetene for å lykkes.

Overordnet

Det er positivt og nødvendig med en planstrategi som tydelig omfavner helhetlige og komplekse hensyn, som kobler sosial bærekraft med miljø/klima og økonomi. Kirkens Bymisjon er, som det fremgår ovenfor, spesielt opptatt av å forbygge utenforskap og at det skal være rom for alle i våre byer og lokalsamfunn.

Vi tror at evnen til å se sammenhenger, og at ulike mål kan stå i gjensidig avhengighet til hverandre, er svært viktig. Etter vårt syn fordrer det mer involvering av forpliktende samarbeid på tvers av sektorer enn vi kanskje er vant til. Dette står det også noe om i utkastet, uten at det er konkretisert nærmere.

Nettopp målsettinger for hvert innsatsområde ville styrket planstrategien, slik at den har forutsetninger for å bli et mer levende dokument, og kan følges opp på en effektiv måte.

Livskvalitet, velferd og like muligheter

God helse og livskvalitet

Kirkens Bymisjon mener det er avgjørende å skape trygge og inkluderende nærmiljøer med gode sosiale møteplasser. Sosialt samvær spiller en essensiell rolle for menneskers helse og trivsel. Når vi har trygge nabolag som tilbyr et mangfold av inkluderende møteplasser, styrker vi det sosiale båndet i lokalsamfunnet. Dette bidrar til å fremme tilhørighet, identitet og samhold blant innbyggerne. Som et resultat blir lokalsamfunnene mer attraktive og trygge, med økt grad av sosial støtte og tillit. Ved å investere i å skape slike nærmiljøer, legger vi grunnlaget for et bærekraftig og velfungerende samfunn der flere kan føle seg inkluderte.

Vi ønsker å nevne gode erfaringer vi har med ulike konsepter til møteplasser, eksempelvis nabolagshus, seniorsentre, utlånsentraler, Bypark arena for konserter/arrangementer og uteområder, lavterskel kafeer og treffsteder for ulike målgrupper. Noe av dette kommer i stand som følge av tverrsektoriell tenkning og felles planlegging mellom myndigheter, næringsliv, stiftelser og ideell sektor.

By- og stedsutvikling kan med fordel løftes ut av de tradisjonelle plankontorene, slik at ulike fagfolk og erfaringsbasert kunnskap får slippe til. Slik kan nyskapende ideer oppstå, kryssende finansiering skaffes, og økt deltagelse og bærekraft skapes.

Opplæring og utdanning

Etter vårt syn er det behov for å være tydeligere i planstrategien når det gjelder å sikre at alle har mulighet til å delta i opplæring og utdanning. Relevant kvalifisering er en nøkkel til deltagelse i arbeidslivet, til beste for den det gjelder, familien og samfunnsøkonomien.

Helt konkret mener vi derfor det er viktig å fjerne eventuelle barrierer som hindrer enkeltpersoner i å få tilgang til utdanning og opplæring. I den sammenheng mener vi det er viktig å styrke blant annet opplæring for voksne med svake norskerdigheter, noe som på sikt vil medføre en sterkere og mer langvarig tilknytning til arbeidslivet.

Helhetlig by- og stedsutvikling

Attraktive, helsefremmede og klimavennlige byer og steder

Kirkens Bymisjon foreslår at boliger og nærmiljø tilpasses for ulike livsfaser og generasjonsmøter. Variasjon i boligsammensetning bidrar positivt til at ulike grupper av befolkningen vil bosette seg i et område.

Sosial bærekraft er en viktig dimensjon for å sikre at et samfunn preges av tillit, tilhørighet og trygghet. Det bidrar til gode nærmiljøer. I levekårsutsatte områder er det ofte viktig å ha en helhetlig tilnærming som kan bidra til å skape positive endringer i lokalsamfunnet.

Kirkens Bymisjon ønsker også å påpeke viktigheten av planlegging av infrastruktur, da dårlig infrastruktur i levekårsutsatte områder kan være en barriere for å fremme stedsutvikling. Både fylkeskommunen og kommunene bør være bevisste i prioritering av vedlikehold, samt lokaliseringen av prestisjebygg og lignende prosjekter i levekårsutsatte områder.

Vi ønsker lykke til videre i arbeidet med planstrategien, og håper ulike innspill kommer til nytte og blir implementert. En ting er jo at strategien er så optimal som mulig, en annen ting er handlingsplaner, reguleringsprosesser og allokering av ressurser for oppfølging av ambisjonene og målsettingene i praksis.

Forhåpentligvis kan Kirkens Bymisjon involveres nærmere i fremtiden, basert på våre felles ønsker om å skape bærekraftige og inkluderende lokalsamfunn.

Med vennlig hilsen

Per Christian Skauen
Leder Samfunn og utvikling
Region Øst
Kirkens Bymisjon

Oslo. 25. juni 2024

Høring regional planstrategi/2024/31963-1

Høringsinnspill Regional planstrategi for Akershus 2024-2028

Norges kulturvernforbund er paraplyorganisasjonen for de frivillige kulturvernorganisasjonene. Vi har 31 landsdekkende medlemsorganisasjoner, som på hvert sitt vis bidrar til å ta vare på, formidle og videreføre kulturarven. Organisasjonene har til sammen rundt 2600 lokallag og 270 000 medlemmer. På vegne av de frivillige organisasjonene i Akershus, ønsker vi å komme med innspill til regional planstrategi for Akershus 2024-2028.

Vi ser at Akershus har jobbet frem et godt forslag til overordnet strategiplan. Vi vil i dette innspillet berøre punkter vi mener kan være viktige for Akershus å hensynta, når det gjelder betydningen av og bidraget til kulturvernfrivilligheten, i oppnåelsen av de langsiktige utviklingsmålene for Akershus.

Vi er glade for å se vektleggingen av samarbeid og dialog for å nå felles mål. Vi tror at Akershus vil ha nytte av å vektlegge samordning og dialog med kulturvernfrivilligheten, spesielt med søkelys på mål om «livskvalitet, velferd og like muligheter og «Helhetlig by- og stedsutvikling», og med tanke på kommende regionalplaner.

1. Kulturvernfrivilligheten som bærekraftig verdiskaper

Det står om helhetlig by og -stedsutvikling, at Akershus skal utvikle attraktive, helsefremmende og klimavennlige byer og steder. Videre står det også at «(...) *kunst, kultur, kulturminner, frivillighet og næringsliv er viktige drivere i by- og stedsutviklingen*». Kulturvernorganisasjonene berører mange sektorer, som klima og miljø, næringsliv, reiseliv, mobilitet, folkehelse, men også bærekraft gjennom bruk og forvaltning av blant annet verneverdige bygg, kulturmiljø og kulturlandskap. De frivillige kulturvernlagene bidrar til en større og bredere forståelse av lokalsamfunnets historie og identitet gjennom vern, bevaring og gjenbruk. Kulturvernfrivilligheten er dermed en viktig bidragsyter til å oppnå flere mål i strategiplanen til Akershus.

I strategiplanen leser vi blant annet at «*Når vi videreutvikler byer og tettsteder må vi ta utgangspunkt i det som allerede finnes på stedet og bevare stedets egenart slik at ikke alle steder blir like. Det er viktig å synliggjøre kulturminner og kulturhistoriske verdier som en ressurs i samfunnsutviklingen og den samlede miljøforvaltningen*».

Kulturvernorganisasjonene spiller en viktig rolle i helhetlig steds- og byutvikling og for livskvalitet gjennom deltakelse, egenart og lokal identitet, og ikke minst som verdiskaper. Vi estimerer at våre organisasjoner bidrar med opptil 7 millioner timer årlig i frivillig innsats, noe som omregnet tilsvarer en verdiskaping på rundt 2 milliarder kroner. **Vi vil derfor fremheve kulturvernetfrivillighetens rolle i oppnåelse av en helhetlig by- og stedsutvikling, som skaper attraktive, helsefremmende og klimavennlige steder.**

2. Samarbeid og samskaping som viktige verdier for helhetlig steds- og byutvikling

Det frivillige kulturvernet i Norge er en stor og stadig voksende folkebevegelse, og er en kjemperessurs som det offentlige har et stort ansvar å tilrettelegge for. Det å involvere og engasjere frivilligheten og sivilsamfunnet bidrar til en stadig større demokratisering av kulturarven.

Delmål 1B, 1F i høringsutkastet til strategiplanen for Akershus sier at alle skal ha mulighet til å oppleve og delta i kunst, kultur, idrett og frivillighet, og at historie og gamle og nye tradisjoner og dermed lokal identitet skal tas vare på. Hovedbudskapet i den såkalte Faro-konvensjonen som Norge ratifiserte i 2008 er «engasjement», «involvering» og «medbestemmelse». Konvensjonen erkjenner at kulturarv er en iboende del av retten til å delta i samfunnets kulturelle liv. Kulturarven og historien tilhører sivilbefolkningen som blant annet gjennom organiserte kulturvernaktiviteter i lokale frivillige lag og organisasjoner forvalter viktige deler av både den materielle og immaterielle kulturarven. Samskaping handler om at offentlige myndigheter inviterer til dialog for å skape gode løsninger sammen med ulike aktører i samfunnet. For å oppnå dette mener vi at kulturvernfrivilligheten må vektlegges som både en bærekraftig verdiskaper i samfunnsutviklingen og som viktig dialogpartner for det offentlige.

3. Regionale kulturvernnettverk – samordning av kulturvernfrivilligheten

Regionreformen har styrket fylkeskommunenes rolle som samfunnsutvikler, men også dermed gitt større ansvar. Akershus fylkeskommune har et spesielt ansvar for å tilrettelegge for den frivillige aktiviteten og sørge for å gi de frivillige gode rammer og medbestemmelsesrett. Kulturvernforbundet ønsker, på samme måte som fylkeskommunen, å jobbe aktivt med å tilrettelegge for møteplasser, aktiviteter og arrangementer for de ulike aktørene og for allmennheten. Slike møteplasser, har vi erfart, bidrar til svært gode synergieffekter for lokalsamfunnet og bidratt til gode, varige samarbeidsprosjekter mellom

aktørene, samt en større bevissthet på betydningen av den lokale historien og kulturarven. Dette er et arbeid Kulturvernforbundet allerede har satt i gang i flere fylker, gjennom opprettelse av regionale kulturvernnettverk. Regionale kulturvernnettverk vil kunne fungere som bindeledd mellom kommuner, fylkeskommuner, frivilligheten, museene, reiselivsnæring og andre aktører. Kulturvernnettverkene er også rådgivende og samordnende organ hvor nettopp frivilligheten og sivilbefolkningen kan delta tett på prosessene knyttet til, blant annet, handlingsprogrammet til den regionale planen. Vi er også i gang med å etablere et kulturvernnettverk i Akershus, sammen med Akershus kulturvernråd, som skal forsterke kulturvernfrivillighetens rolle, stemme og bidrag i hele Akershus.

Vi ser allerede de gode effektene av de kulturvernnettverkene som er opprettet i andre fylker, med tanke på økt samarbeid og aktivitet for kulturvernfrivilligheten, men også opp mot det offentlige og andre samarbeidspartnere. Vi er sikre på at dette også vil være et godt verktøy for Akershus, særlig med bakgrunn i at *«Vi tror at det å samle innsats om overordnede og ambisiøse mål og samfunnsoppdrag, vil gi kraft og dynamikk som kan åpne for både innovasjon, nytenking og forpliktende samarbeid på veien til en mer bærekraftig fremtid»*.

Strategiplanen for 2024-2028 i Akershus kan legge til rette for at de frivillige, gjennom et samordnende tiltak som kulturvernnettverk, bidrar til å skape attraktive, helsefremmende og klimavennlige byer og steder, hvor kulturminner og kulturarv kan være identitetsskapende og fremme økt livskvalitet.

Norges kulturvernforbund takker for muligheten til å komme med innspill og ønsker Akershus fylkeskommune lykke til arbeidet videre med strategiplanen.

Toril Skjetne,

Generalsekretær

Norges kulturvernforbund

Akershus fylkeskommune

20.06.2024

Høring regional planstrategi 2024/31963-1

Viken idrettskrets viser til Høringsbrev vedrørende regional planstrategi 2024 – 2028.

Viken idrettskrets er fornøyd med forslaget til regional planstrategi. Vi takker også for at vi fikk delta i utviklingen av plangrunnlaget til "Økt livskvalitet, deltakelse og likeverd".

Vi ønsker imidlertid at Temastrategien for frivillig sektor fra Viken fylkeskommune videreføres, eller alternativt videreutvikles, som en selvstendig temastrategi innenfor rammen av Regional plan for livskvalitet og deltakelse i Akershus fylkeskommune.

Dersom fylkeskommunen ønsker å gjøre endringer i den eksisterende temaplanen, må dette skje i dialog med de regionale frivillige paraplyorganisasjonene og andre relevante frivillige organisasjoner.

Med vennlig hilsen

SigneringsPorten

Kathinka Mohn

Digitally signed by:Kathinka Mohn
Date:2024-06-20 11:11:29 +02:00

Kathinka Mohn

Organisasjonssjef Viken idrettskrets